

בתמימות ומשליך את נפשו מנגד לעשות רצון קונו ואינו חושב חשבונות רבים אשר חישבו בנ"א. אז מתעוררת בו הארה מהאבות בעצמם ולא מכח ירושה, ואז אין לכחות עשו וישמעאל שליטה עליו כנ"ל:

בגמ' (ברכות י"ד סוע"ב) כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים. ביאור הדברים, רהנה זבח הוא קרבן מבע"ח ומקרב ג"כ נפש האדם להשי"ת כמ"ש רש"י (ויקרא י"ז י"א) תבא נפש ותכפר על הנפש, כי הנפש החיונית שבבהמה מכפרת על הנפש השכלית שבאדם. והנסכים הם צמחים שאין להם רק נפש צומחת, וכאשר נעשה מזה ג"כ קרבן להשי"ת נאמר תבא הנפש הצומחת שבנסכים ותכפר על הנפש הטבעית שבאדם, שע"י הנסכים גב הנפש הטבעית שבאדם מתקדשת להיות נמשכת לרצון השי"ת מעצמה אף בלתי הכח השכלי, וממילא כאשר הקריב זבח בלא נסכים הרי הנפש השכלית לבדה מתקדשת ולא הנפש הטבעית. והנה ק"ש היא אהבת השם ועול תורה ומצוות רק במחשבה ודיבור, ותפילין הן גם במעשה, היינו שתפילין ש"י מקשרין את הלב ותפילין ש"ר מקשרין את המוח שיהיו מעצמם נמשכין אחר רצון השי"ת שלא יצטרך אדם ללחום עם כחות המחשבה וכחות הלב לשעבדם לעשות רצונו יתב' רק להיות בטבעם כן כמאה"כ (תהלים ס"ג) צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, ובמדרש (ב"ר פ' ס"ט) כשם שנפשי צמאה לך כך רמ"ח אברים שיש בי צמאים לך. וע"כ הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב קרבן מבע"ח לבדם לא מן הצמחים:

ולפי האמור יובן מה שפרשת נסכים נאמרה אחר פרשת המרגלים, שישראל זכו לכך מחמת מסירת נפשם שהיתה להם אחר שילוח המרגלים שהתודעו שחטאו כמ"ש ויתאבלו העם מאוד, ומסרו נפשם וירדו למלחמה אף ליהרג, כי מרע"ה הזהיר להם אל תעלו כי אין ה' בקרבכם ולא תנגפו לפני אויביכם, כי חשבו לתקן חטאם במה שקודם לא רצו למסור נפשם להשי"ת ולא רצו ללכת

לך לך מארצך וגו' התנה עמו שנותן לו במתנה ארץ כנען, מת אברהם אמר הקב"ה אעפ"י שמת אברהם אינני חוזר בי וז"ש ודבר אלקינו יקום לעולם, ע"כ. והוא פלאי איך ס"ד שיחזור בו הלא מפורש שנתנה הארץ לו ולזרעו אחריו, ועוד הלא בתנאי זה הוציא אותם ממצרים להעלותם אל ארץ זבת חלב ודבש, ומה ה' צריך המדרש להביא המשל, ומה שייכותו לכאן. וכ"ק אאמור"ר זצ"ל"ה אמר כי כל זמן שהיתה נמצאת אצל ישראל מדת התמימות מדתו של אאע"ה שקיבל מאמר לך לך אל הארץ אשר אראך בתמימות ולא שאל אנה ילך ה' נקרא שעוד אברהם קיים, ועתה שאמרו נשלחה אנשים לפנינו ואבדו מדת התמימות נחשב שמת אברהם, והי' ס"ד לחזור במתנה כי המתנה לא היתה רק כשהיו ישראל בתמימות, ע"ז אמר הקב"ה אינני חוזר בי, וז"ש ודבר אלקינו וגו'. עכתדה"ק. ויראה לי שזו היא שאיתא בספרי והובא ברש"י (פ' דברים) ובואו אל הר האמורי ואל כל שכניו שהם קיני וקניזי וקדמוני, ולכאורה אינו מובן שהרי ישראל לא ירשו אלא ד' אומות וג' אלו נשארו לעתיד. אך להנ"ל מובן היטב דקיני קניזי וקדמוני פרש"י (פ' דברים) שהם עמון ומואב ושעיר באים מכח הירושה מאאע"ה, עי"ש, וכ"ז הוא לאחר חטא המרגלים שישראל ירשו את הארץ רק מכח ירושת האבות, ע"כ יש לקיני וקניזי וקדמוני זכות מה מכח ירושה, אבל באם לא שלחו המרגלים ה' נחשב כמו שאברהם עודנו בחיים חיותו וישראל הם בעצמם נחשבים אברהם וזוכין בארץ מכח עצמם לא מכח ירושה, ע"כ לא היו יורשין ג' האומות אלו כלל. וז"ל עוד שמפני טעם זה יירשו לעתיד את ג' האומות האלה שהרי אז יתעלו ישראל למדרגה גבוהה מאוד ואז שוב יחשב שאברהם הוא בחיים ולא יירשו הארץ מכח ירושה, ע"כ יירשו גם את קיני קניזי וקדמוני. ולפי האמור יש לימוד גם לאדם הפרטי, שהרי כל המניעות והמצירים שיש לאדם שרשם בקליפת עשו וישמעאל קו ימין וקו שמאל, והנה מה שכחם כ"כ גדול הוא מחמת שיש להם אחיזה באברהם ויצחק, ואם האדם עושה

תעצור את האהבה המשוכה ע"י הלבן שלא תצא לחיצוניות. ולפי"ז יובן מה שמצוה להקדים הלבן לתכלת, שבכל מקום היראה קודמת לאהבה. ולהנ"ל ניחא מה שנגזרה התכלת עפ"י מ"ש בסידור הרב בהערה לתיקון חצות, כי מצד חורבן ירושלים ירא שלם לא שכיח שתפול אימה ויראה על האדם, עי"ש. וכמו כן אחר החורבן נגזרה התכלת בחי' יראה. והבן:

שנת תרע"ב

להבין ענין המרגלים, ואין להאריך בדקדוקים המובנים לכל ושכבר זכרנו בהם. ויתבאר עוד מתוך פירושנו. דהנה הא"ע והרמב"ן (ריש פ' וארא) פירשו ענין הכתוב שם כי נראה לאבות בשם הזה שהוא מנצח מערכות השמים ולעשות עמם נסים גדולים שלא נתבטל בהם נוהג העולם, ברעב פדה אותם ממות, ובמלחמה מידי חרב, ולתת להם עושר וכבוד וכל טובה וכו', אבל לא נתודעתי להם בשמי הגדול אשר בו נהי' כל הווה לברוא להם חדשות בשינוי התולדות וכו', ולכן אמור לבני ישראל אני ה' ותודיע להם את השם הגדול אשר בו אני עושה עמהם להפליא, עכ"ד. קיצור הדברים שיש הנהגה ע"י נסים נסתרים והנהגה זו היתה לאבות, ויש הנהגה ע"י נסים נגלים והנהגה זו היתה כל ימי משה, כי משה הי' מרכבה לשם הוי' ב"ה שבשם הזה מהוה כל הנמצאות:

והנה מלבד שהנהגה ע"י נסים נגלים היא כמובן בתוספת מעלה שלא יעצרהו הגשם, עוד יש בה מעלה גדולה שהיא ע"י שם של רחמים, וע"כ כל ימי משה הש"י גמלם כרחמיו וכרוב חסדיו, אפי' כשהיו בלתי ראויים כ"כ הי' משה עומד ומבקש רחמים. אבל כשהנהגה היא ע"י נסים נסתרים שהיא במדת הדין רפה כמ"ש הרמב"ן שם נצרך שיהיו זכאים וראויים, ובמכילתא [הובא ברש"י שמות ל"ד ו'] אין אומרים למדת הדין למה עזבתי:

ונראה עוד דהנה איתא בכתבי הרבי מלובלין צללה"ה דאם אדם מבקש רחמים על עצמו הרי ידוע שיש מיימינים לזכות

למלחמה, ובמשנה תורה נאמר ותשובו ותבכי לפני ה', ודמעות נקראות מים טהורים שירדו מן המות, והבכי' היתה כעין תפילין ש"ר והעלי' למלחמה היתה כעין תפילין ש"י וחשבו להתקשר להיות נמשכים אחר רצון השי"ה בלא שום בחי' ודעת, ואף שלא הועילה להם. שהי' גז"ד שיש עמה שבועה, מ"מ מחשבתם הטובה לא אבדה, וזכו בעבור זה לפרשת נסכים, וכן"ל:

ולפי האמור יובן מה שהוצרך לרבות את הגרים, דבשלמא בשעירי ע"ז כתב הרמב"ן משום שהגרים נכשלים יותר בחטא הזה תמיד, אבל בפרשת נסכים לכאורה צריך טעם. ולהנ"ל יובן משום דגרים שגופם ונפשם הטבעית נולדו שלא בקדושה מעם קשי קדל כמ"ש הוזה"ק הוצרך הכתוב לומר שגם הם ביכולת לזכך נפשם הטבעית וכן"ל:

וכן י"ל בפרשת חלה, דהנה כל ראשית היא לה, ותרומה היא ראשית הויית התבואה, וחלה היא ראשית הרכבה, כי בעשיית העיסה נעשה הרכבה, והנה בכ"מ שמצינו ראשית לה' היא ראשית הויית הדבר שנעשה ע"י שמים כעין בכור ותרומה ראשית התבואה, אבל חלה שהויית הרכבה נעשה בידי אדם לא זכו לזה עד עתה שנתקדשו אף בכלי המעשה לבד, ובכן יש גם במעשיהם חלק קדושה המורם לה' שהיא חלה:

להבין למה נגזרה התכלת, כי ודאי לא בא זה במקרה ח"ו. הענין כי לבן הוא אהבה ותכלת יראה כנודע, היינו שהחוט שבלבן מושך אהבה לאדם מהיכל אהבה, והתכלת מושכת יראה לאדם, וכמו שאמר זקני צוקללה"ה מקאצק דהרבי צוקללה"ה מברדיטשוב פתח היכל האהבה עד שנמצאה אהבה גדולה בין החסידים, ואח"כ בראות צדיקי הדור שמהאהבה ההיא נפל גם למטה ונתרבתה גם אהבת חיצוניות, נמנו וסגרו את ההיכל, וע"כ אין כעת כ"כ אהבה בין החסידים כמו בין החסידים של בעש"ט ז"ל. עכלה"ק:

ולפי"ז נוכל לומר שזו מצות התכלת על הלבן למען שהיראה שע"י התכלת